

بررسی طیف خلوت و جایگاه آن در پاسخ‌دهی به نیاز کاربر در فضای کار اشتراکی نمونه موردی: فضای کار اشتراکی مترمربع مشهد

سیده مریم مجتبوی*^۱، یگانه پوست‌چینیان^۲، مهلا رحمتیان طوسی^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۱۸

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۸/۲۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۹/۰۹

نوع مقاله: پژوهشی

صفحه ۲۷ تا ۴۶

چکیده

از اوایل قرن بیستم میلادی با شروع کار استارت‌آپ‌ها، تغییراتی در شکل فضاهای کاری ایجاد شد که متناسب با نیاز جوامع امروزی است. فضای کار اشتراکی علاوه بر تأمین بستری مناسب جهت حضور افراد با تفکر استارت‌آپی و خلاقانه، با پاسخگویی به نیاز اجتماعی کاربران، امکان برقراری تعاملات انفرادی و رشد خلاقیت را ایجاد می‌کند. مجاورت فیزیکی بین افراد با توانایی‌ها و استعدادها مختلف، موجب افزایش امکان همکاری، کار تیمی، یادگیری غیررسمی و رشد فردی می‌شود. از معدود نقاط ضعف فضای کار اشتراکی می‌توان به حواس‌پرتی و عدم تمرکز کاربران اشاره نمود؛ لذا هدف این پژوهش، شناخت مراتب خلوت در فضای کار اشتراکی و واکاوی نقش آن در تأمین نیاز کاربران و بررسی آن در نمونه موردی (فضای کار اشتراکی مترمربع) است. روش پژوهش حاضر به لحاظ ماهیت ترکیبی (کیفی - کمی) و به لحاظ هدف، کاربردی است و جهت گردآوری اطلاعات از مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی استفاده شده است. یافته‌ها نشان می‌دهد خلوت به‌عنوان یک عامل مهم در پاسخگویی به نیازهای کاربران در فضای کار اشتراکی، نقش مهمی ایفا می‌کند. با توجه به نقش وجودی خلوت در ایجاد تمرکز، خلاقیت، شکوفایی ایده‌ها، ارتقای بازده کاری مخاطبین، تأمین خلوت فردی و جمعی در فضای کار اشتراکی ضروری است. بررسی طیف خلوت در مجموعه مترمربع نشان می‌دهد که فضاهای جمعی به لحاظ کمی، بیشترین مساحت فضا را به خود اختصاص داده و به لحاظ کیفی خلوت جمعی را برای کاربران ایجاد نموده است. اما فضاهای فردی به لحاظ کمی پاسخگوی کاربران نیست و به لحاظ کیفی نیز به اندازه کافی تمرکز، آرامش و خلوت فردی را برای مخاطبین فراهم نمی‌کند؛ لذا جهت تأمین خلوت بهینه (خلوت فردی و جمعی) راهکارهایی در راستای ارتقا خلوت ارائه شده است.

واژگان کلیدی: فضای کار اشتراکی، نیاز کاربر، خلوت فردی، خلوت جمعی، خلوت بهینه، فضای کار اشتراکی مترمربع

^۱ استادیار گروه معماری، مؤسسه آموزش عالی فردوس، مشهد، ایران. (نویسنده مسئول)

m.mojtabavi@ferdowsmashhad.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد معماری داخلی، مؤسسه آموزش عالی فردوس، تهران، ایران.

^۳ گروه معماری، دانشگاه فنی حرفه‌ای، تهران، ایران.

۱. مقدمه

باتوجه به اوضاع ناسامان اقتصادی (افزایش قیمت اجاره، هزینه‌های خدماتی)، ورود جهان به عصر دیجیتال و نیاز انسان اجتماعی بودن و برقراری ارتباط با هموعان خود، جامعهٔ امروزی به وجود فضاهای کار اشتراکی نیازمند است.

کارکرد خلوت از نظر آلتمن به معنای تکوین هویت فردی و جمعی است، یکی از مؤثرترین کارکردهای خلوت، ایجاد فرصت برای خویشتن‌نگری و بازبینی ارتباطات، تفکرات و رفتارها است. «خویشتن‌نگری، مستلزم فرصتی است که افراد یا گروه‌ها به خودنگری بپردازند و خود را توصیف و ارزیابی کنند» (آلتمن، ۱۳۸۲: ۵۷)، این نکته در مورد دفاتر کاری هم صدق می‌کند و بایستی فرصتی جهت تفکرات فردی و همچنین رفتارهای اجتماعی و گروهی در اختیار کارکنان قرار گیرد.

اهداف پژوهش حاضر عبارت‌اند از:

- شناسایی مراتب خلوت در فضای کار اشتراکی و واکاوی نقش

آن در تأمین نیاز کاربران

- بررسی طیف خلوت در فضای کار اشتراکی مترمربع و تحلیل نقش آن‌ها هائین در پاسخگویی به نیاز کاربر.

در راستای دستیابی به اهداف، سوالات زیر مطرح می‌گردد:

- جهت تأمین نیاز مخاطبین در فضای کار اداری، وجود چه مراتبی از خلوت ضروری است؟

- هر یک از مراتب خلوت در فضای کار اشتراکی مترمربع، چه نیازی از کاربران را پاسخ می‌دهد؟

۲. پیشینه پژوهش

مطالعه در مورد خلوت و شیوه‌های بهره‌مندی از آن یکی از موضوعات موردتوجه معماران در طول تاریخ بوده است. امروزه باتوجه به گسترش کسب‌وکارهای اینترنتی (استارت‌آپ‌ها^۱ و فریلنسرها) فضای کار اشتراکی، به یکی از نیازهای حال حاضر مبدل شده است. اما باین حال تاکنون هیچ‌گونه پژوهش دقیقی در ارتباط با نقش خلوت در فضاهای کار اشتراکی صورت نگرفته است. اغلب پژوهش‌های انجام‌شده مربوط به مفهوم خلوت و بررسی جایگاه خلوت در فضاهای مسکونی بوده است که در جدول شماره ۱ به مهم‌ترین آن‌ها پرداخته شده است.

مطالعات انجام‌شده در حوزه روان‌شناسی بارها ثابت کرده است که انسان موجودی اجتماعی است، این بدان معناست که برخی از نیازهای وی، در سایهٔ قرارگرفتن او در جمع و برقراری ارتباط و تعامل با دیگران پاسخ داده می‌شود و تأمین فرصت لازم در زمینهٔ افزایش کیفیت زندگی، مستلزم وجود فضا و قرارگاه کالبدی مناسب است (مویدی و دیگران، ۱۳۹۲: ۳). خلوت حفاظتی است که فرد برای دوری از نفوذ و قدرت دیگران، اطراف خود ایجاد می‌کند (آلتمن، ۱۳۸۲: ۲۶) خلوت فرایند نظارت بر مرز خود و دیگری است. فرد گاه نیاز به با دیگران بودن دارد و گاه نیاز به جدا از دیگران بودن؛ لذا خلوت، فرایندی دیالکتیکی^۱ و دائم در حال تغییر است (همان: ۱۴). طبق پژوهش‌های انجام‌شده، می‌توان خلوت را در سه مرتبهٔ «خلوت بیش از نیاز، خلوت بهینه و خلوت از دست‌رفته» دسته‌بندی نمود (خامنه‌زاده، ۱۳۹۶: ۳۴).

برخورد روزمرهٔ انسان با خلوت بدان معناست که انسان در تمامی فضاها اعم از: خانه، مدرسه، محیط کار و غیره نیازمند مرتبه‌ای از سه طیف خلوت است. فضای اداری، نوعی از کاربری فضا است که مخاطب زمان زیادی را در آن سپری می‌کند؛ لذا جهت تأمین نیاز کارکنان، یک فضای اداری بایستی مراتب خلوت را به طور کامل پوشش دهد. فضاهای اداری در طول سالیان، دستخوش تغییرات قابل توجهی شده‌اند. یکی از انواع فضاهای اداری که در سال‌های اخیر به‌وفور در جوامع یافت می‌شود، فضای کار اشتراکی است.

دفتر کار اشتراکی محلی است که افراد مختلف می‌توانند از آن به‌عنوان محل کار استفاده کنند، برخلاف دفاتر کاری معمول، این افراد استخدام شرکتی واحد نیستند. به‌طور کلی این فضا برای افراد حرفه‌ای که در خانه کار می‌کنند، پیمانکاران مستقل؛ فریلنسرها، دانشجویانی که در حین تحصیل شاغل هستند و افرادی که در سفر کار می‌کنند بسیار مناسب است. دفتر کار اشتراکی راهی است برای کاهش انزوا و حواس‌پرتی که بسیاری از عموم آن را تجربه کرده‌اند، این دفاتر باعث کاهش هزینهٔ اجارهٔ دفتر کار، حذف هزینه‌های قبوض و خدمات؛ نخریدن تجهیزات اضافی می‌شود.

جدول ۱. پژوهش‌های مرتبط با مفهوم خلوت (نگارندگان)

ردیف	پژوهشگر	عنوان پژوهش	نتیجه	منبع
۱	وستین ^۴	حریم خصوصی و آزادی	طبقه‌بندی خلوت به چهار دسته: تنهایی، قرابت و نزدیکی، گمنامی، خودداری یا تو داری.	Westin, 1968
۲	راپورت ^۵	معنی محیط ساخته شده	خلوت در رابطه بین فرد و گروه با مابقی افراد جامعه موضوعی قابل‌اهمیت است.	Rapoport, 1990
۳	چرمایف و همکاران ^۶	عرصه‌های زندگی جمعی و زندگی خصوصی: به‌جانب یک معماری انسانی	با ورود فناوری‌های جدید به زندگی روزانه انسان‌ها و آمدن مدرنیته، خلوت و آرامش افراد به خطر افتاده است و سعی نموده‌اند تا راهکارهایی جدید برای کسب مجدد آرامش و خلوت در حیات انسان‌ها معرفی نمایند.	Chermayeff, Tzonis & Chermayeff, 1971
۴	عینی فر	عوامل انسانی - محیطی مؤثر در طراحی مجموعه‌های مسکونی	احساس خلوت بیشتر با کنترل انسان بر محیط زندگی خصوصی و احساس اختیار در برخورد‌های متقابل اجتماعی به دست می‌آید.	عینی فر، ۱۳۷۹
۵	آلتن	محیط و رفتار اجتماعی	خلوت، فرایندی دیالکتیکی و دائم در حال تغییر است.	آلتن، ۱۳۸۲
۶	مارکوس	خانه نماد خویشستن	وقتی بیشتر خودمان می‌شویم به تعبیر مازلو خود شکوفاتر می‌شویم.	مارکوس، ۱۳۸۲
۷	لنگ	آفرینش نظریه معماری	خلوت را توانایی افراد برای کنترل تعامل اجتماعی، حق انتخاب و امکان تعامل اجتماعی دلخواه تعریف کرده است.	لنگ، ۱۳۸۶
۸	نصیری	مطالعه تطبیقی مفهوم خلوت در خانه درون‌گرایی ایرانی و خانه برون‌گرایی غربی	خلوت به‌عنوان یکی از ارکان مطلوبیت مسکن در فرهنگ‌های مختلف مورد توجه بوده و همواره یکی از شاخصه‌های مطرح برای ارزش‌گذاری یک‌خانه بوده است.	نصیری، ۱۳۸۸
۹	ارژمند و خانی	نقش خلوت در معماری خانه ایرانی	وجود خلوت در محیط زندگی، می‌تواند به ایجاد زمینه مناسب در ابعاد فردی و اجتماعی بی‌انجامد.	ارژمند، خانی، ۱۳۹۱
۱۰	کیم و دی دیر ^۷	مبادله حریم خصوصی - ارتباطات در دفاتر طرح باز	حواس‌پرتی ناشی از سروصدا و ازدست‌دادن حریم خصوصی را به‌عنوان عامل اصلی نارضایتی از محل کار در دفاتر با پلان باز شناسایی کردند	Kim & De Dear, 2013
۱۰	خامنه‌زاده	مفهوم خلوت و چگونگی تحقق آن در زیست - جهان خانه ایرانی مطالعه تطبیقی آن در خانه ایرانی ماقبل مدرن و خانه مدرن ایرانی	خلوت فردی و خلوت جمعی در دو سوی طیف خلوت و دو وجه از یک ماهیت واحدند.	خامنه‌زاده، ۱۳۹۶
۱۱	گلیفتون ^۸	همکاری در اقتصاد دیجیتال: زمینه، انگیزه‌ها و نتایج آینده	نیاز به حریم خصوصی و تأمل و همچنین مشکلات مربوط به نوپز و تمرکز و تأثیر آن بر کاهش عملکرد، بارها مورد تأکید قرار گرفته است	Clifton et al, 2019
۱۲	مرادی نسب	تبیین جایگاه حریمیت در نسبت با قلمرو و خلوت در مسکن سنتی ایران بر پایه آموزه‌های اسلامی	خلوت در حیا، تالارها، ایوان‌ها، طنبی‌ها، سه‌دری‌ها و پنج‌دری‌ها نمود میابد.	مرادی نسب، ۱۳۹۹
۱۳	برهانی فر و همکاران	بررسی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر اجتماع‌پذیری مجتمع‌های مسکونی با رویکرد حفظ خلوت (نمونه مورد مطالعه: مجتمع مسکونی ششصد دستگاه مشهد)	ایجاد تعادل میان خلوت و تعامل اجتماعی امری ضروری است.	برهانی و همکاران، ۱۴۰۰
۱۴	مجتبیوی و اسدی	مقایسه تطبیقی خلوت فردی تا جمعی در مسکن سنتی و معاصر (نمونه موردی: خانه داروغه و پدر و دختر مشهد)	در یک‌سوی طیف خلوت، خلوت فردی و در سوی دیگر آن خلوت جمعی قرار دارد درحالی‌که هر دو متعلق به یک ماهیت واحد هستند.	مجتبیوی، اسدی، ۱۴۰۰
۱۵	رادمن ^۹ و همکاران	اهمیت نیازهای روان‌شناختی جهانی برای درک انگیزه در محیط کار	زمانی که نیازهای اساسی روان‌شناختی انسان پاسخ داده شود، افراد انگیزه خودمختاری به دست می‌آورند و بر خلاف	Radman et al, 2022

بی‌انگیزگی یا کنترل شدن، با احساس اراده، تمایل و انتخاب رفتار می‌کنند

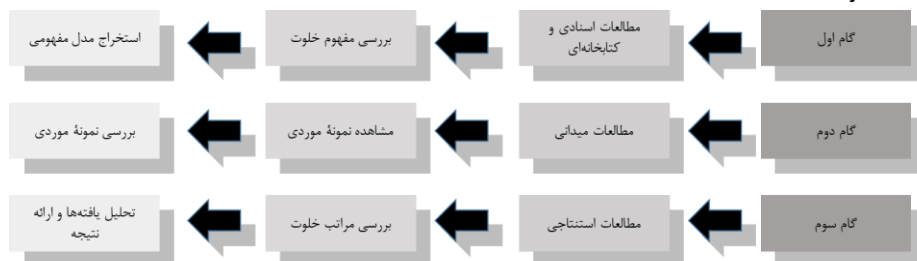
گردآوری اطلاعات در گام دوم، با روش میدانی (حضور در نمونه موردی و بهره‌گیری از ابزار مشاهده و مصاحبه و پرسش‌نامه) انجام شده است. نگارندگان از طریق ابزار مشاهده، ویژگی‌های محیط و رفتار کارکنان را برداشت نموده و از طریق مصاحبه با معمار و مدیر مجموعه مترمربع (دکتر یلدا گلریز) با کانسپت‌ها و فرایند ساخت پروژه آشنا شدند و همچنین با ارائه پرسش‌نامه به ۱۱ نفر از کاربران حاضر در مجموعه مترمربع در پاییز ۱۴۰۱ به بررسی نقش خلوت در پاسخگویی به نیازهای کاربران پرداخته شد.

در گام سوم از طریق مطالعات استنتاجی، به تحلیل مراتب خلوت فردی و گروهی در نمونه مورد بررسی (فضای کار اشتراکی مترمربع) پرداخته شده است.

در ارتباط با موضوع فضای کار اشتراکی، پژوهش فارسی یافت نشد و در منابع لاتین، پژوهش‌های محدودی به این موضوع پرداخته‌اند. لازم به ذکر است که هیچ‌کدام از پژوهش‌های صورت گرفته مفهوم خلوت و نقش خلوت در پاسخگویی به نیاز کاربران در فضای کار اشتراکی مورد بررسی قرار نداده‌اند، لذا این تحقیق باتکیه بر مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی به بررسی جایگاه خلوت فردی، بهینه و جمعی در فضای کار اشتراکی و همچنین نقش خلوت در پاسخگویی به نیاز کاربران در فضای کار اشتراکی مترمربع مشهود پرداخته است.

۳. روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ ماهیت کیفی و به لحاظ هدف، کاربردی است. روند انجام پژوهش در نمودار شماره ۱ آمده است. گردآوری اطلاعات در گام اول، به روش کتابخانه‌ای - اسنادی صورت پذیرفته و جهت تدوین مبانی نظری و پیشینه تحقیق از پژوهش‌های مکتوب معتبر استفاده شده است.

نمودار ۱. روند انجام پژوهش (نگارندگان)

۴. مبانی نظری

۴-۱. فضای کار اشتراکی

۲۰۱۵، ۸۹۰۰ تا بوده که در سال ۲۰۱۸ به ۱۸۷۰۰ تا افزایش یافته است (Deskmag, 2019) و پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۲۴ به حدود ۴۲۰۰۰ تا برسد (Coworking Resources & Coworker, 2020) با پیشرفت تکنولوژی، الگوی فضاهای کار اشتراکی کم‌کم در جوامع پیشرفته شکل گرفت. این الگو مبتنی بر هتلینگ اداری است و فضاهای اداری بر حسب نیاز کارمندان به طور مداوم قابل رزرو است. این روش میزان فضاهای فیزیکی مورد نیاز و هزینه‌های سربار یک شرکت را کاهش می‌دهد، در حالی که هر کارمند می‌تواند در صورت لزوم به منابع و تجهیزات اداری لازم دسترسی پیدا کند. بسته به نحوه بکارگیری، هتلینگ اداری، تحرک، بهره‌وری،

فضای کار اشتراکی یک فضای کاری فیزیکی اشتراکی است که بستری جهت همکاری بین کارکنان مستقل ایجاد می‌کند (Waters-Lynch et al, 2016). فضای کار اشتراکی، نوعی از محیط کار است که در آن با اینکه فریلنسرها، کارآفرینان در مقیاس کوچک یا اعضای سازمان و غیره، دارای مشاغل جداگانه هستند، در عین حال یک محل کار اشتراکی و انعطاف‌پذیر در حین برقراری ارتباط اجتماعی متقابل دارند (Yang et al, 2019). تعداد فضاهای کار اشتراکی در سراسر جهان در سال

در سال ۲۰۱۳ هان^{۱۵} فضاهای کار اشتراکی را به دو دسته «فضاهای کار»، از جمله دفاتر خصوصی، ایستگاه‌های کاری باز، اتاق‌های جلسه و فضاهایی برای کپی و چاپ و «فضاهایی برای امکانات رفاهی»، از جمله قسمت‌های پذیرایی، لابی، سالن همکاران، اتاق‌های استراحت و آشپزخانه تقسیم نمود (Maresko, 2018).

به طور کلی کارکنان در فضاهای کاری و اداری را می‌توان در دو دسته اصلی: کارمند و مدیر دسته‌بندی کرد. همچنین فضاهای اداری به صورت کلی بر اساس نحوه پلان، چیدمان میلمان و تقسیم‌بندی فضاها می‌توانند در سه دسته کلی که شامل: دفاتر سلولی، باز و ترکیبی است جای‌گیرند. عمل و فعالیت همواره به دو یا چند روش قابل انجام است هم می‌تواند به صورت فردی و هم به صورت گروهی با همکاری دیگر اعضای تیم با عنوان کار تیمی انجام گیرد. کار تیمی به معنای آن است که افراد شاغل برای کارکردن در فضایی گردهم می‌آیند و اطلاعات، دانش و توانایی خود را در ارتباط با موضوعی خاص با استفاده از ارتباط و همکاری تحت شرایط کاری مختص به خود با دیگران به اشتراک می‌گذارند (UDA, 2013: 2).

۴-۲. مزایا و معایب دفاتر کار اشتراکی

یکی از مزایای دفاتر کار اشتراکی این است که همه اقشار جامعه می‌توانند در صورت نیاز از این دفاتر استفاده کنند (به صورت فردی و گروهی). براین اساس دفاتر کار اشتراکی مراتب مختلف خلوت (فردی، جمعی) را پوشش می‌دهند. فراگیری دفاتر کار اشتراکی سبب شده تا با انجام کارها به صورت گروهی و جمعی تعاملات اجتماعی در این فضاها انجام گیرد و تفکر جمعی را مبنای انجام کارها قرار دهد. یکی از مهم‌ترین مزایای دفاتر کار اشتراکی کاهش هزینه‌ها و اقتصادی‌بودن آن‌ها است. در کنار مزایای بیان شده، پوشش‌دهی مراتب خلوت باعث شده تا به نوعی اختلال در مفهوم خلوت ایجاد شود و کاربران آن از حریم خصوصی برخوردار نیستند. از جمله این موارد می‌توان به ازدحام، آلودگی صوتی، عدم ایجاد تمرکز، حواس‌پرتی و نزدیکی به رقبا را در پی دارد.

فضای اداری چنانچه به‌گونه‌ای حساب شده و مؤثر طراحی و اجرا گردد، علاوه بر بهبود کارایی و بهره‌وری منجر به ایجاد انگیزه، خلاقیت، نوآوری و سهولت روابط کاری در میان

انعطاف‌پذیری و کارایی بیشتری در فضاهای کاری و اشتراکی فراهم کرده است. به طور خلاصه، مفهوم هتلینگ از بین بردن صندلی‌های اختصاصی است (احمدی و اولیاء، ۱۳۹۸: ۶). سی‌بیس^{۱۰} نخستین مدل فضای کار اشتراکی دنیا است که سال ۱۹۹۵ در شهر برلین آلمان تأسیس شد. پرنی دیکوون^{۱۱} کسی بود که برای اولین بار در سال ۱۹۹۹ عبارت Coworking را به کار برد. او این عبارت را برای فضاهایی تعریف کرد که افرادی در یک موقعیت مکانی مشترک و با امکانات برابر در کنار هم مشغول فعالیت بر روی پروژه‌های شخصی خود هستند. اولین فضای کار اشتراکی رسمی نیز نهم آگوست سال ۲۰۰۵ در شهر سان فرانسیسکو^{۱۲} توسط برنامه‌نویسی به نام براد نوبرگ^{۱۳} با عنوان وی ورک^{۱۴} در واکنش به مراکز کسب و کار غیراجتماعی افتتاح شد. این فضا شامل امکاناتی از جمله ۵ تا ۸ میز، اینترنت رایگان، فضای غذاخوری و استراحت بود. در حال حاضر وی ورک (تصویر ۱) به عنوان پیشگام فضاهای کار اشتراکی در دنیا شناخته می‌شود (همان: ۶). در شهرهای بزرگتر شاهد روند رو به رشد افرادی هستیم که خارج از عرف خود تحت عنوان دورکاری یا فریلنسری کار می‌کنند. دفاتر کاری و مشارکت در عملی به نام همکاری با به اشتراک گذاری فضای اداری باعث کاهش هزینه‌های ناشی از اجاره دفتر کار و افزایش نوآوری و انگیزه در جوانان می‌شوند. این دست حمایت‌های مرتبط برای ترویج نوآوری و کارآفرینی سبب رشد و پیشرفت اقتصاد در شهرها و مناطق می‌گردد. فضاهای کار اشتراکی در ایران عمری کمتر از ۱۰ سال دارند، الزام وجود چنین فضاهایی از زمانی شناخته شد که مجموعه کارآفرینی ایران تازه در حال شکوفایی بود و سالیانه به تعداد استارت‌آپ‌ها افزوده می‌شد. با توجه به هزینه بالای اجاره فضاهای اداری، تجهیز آن و نیز عدم توانایی استارت‌آپ‌ها در تأمین مالی اجاره‌بها و خرید تجهیزات، مراکز با هدف مسئولیت اجتماعی و حمایت از کارآفرینی راه‌اندازی شدند که می‌توانند به رشد جامعه کمک کنند.

طراحی فضاهای کار اشتراکی اغلب مشابه طراحی اولیه محل کار است، اما افرادی که در آنجا مشغول به فعالیت هستند، به دلایلی از محیط شرکت‌ها فرار کرده‌اند و به دنبال مکان‌های منحصر به فردی برای کار هستند (Chean and Ho, 2019: 2).

کارمندان خواهد شد. ابعاد فضایی مناسب در این عرصه شرایطی را تعریف می‌نماید که منجر به افزایش بهره‌وری، بهداشت ایمنی و رفاه عمومی می‌گردد. اما ایجاد فضای اداری با ابعاد مطلوب در محیط کار نیازمند شناخت دو محور اصلی در این زمینه یعنی شناخت محیط اداری، نیازهای روانی و محیطی و همچنین شناخت شرایط محیطی که فضای اداری در آن قرار گرفته است (فرزادپور و کیانی، ۱۳۹۸: ۸۲).

در مجموع انجام کار به صورت گروهی باعث پیشبرد جامعه‌ای هدفمند به‌دوراز کمبود کار و بیکاری، کمک‌گرفتن از ایده‌های متفاوت افراد، آشناسدن با افراد مختلف، ایجاد تعامل اجتماعی بین افراد، افزایش کارایی و اقتصادی‌بودن این نوع از دفاتر بر مزایای آن افزوده و باعث برتری آن‌ها نسبت به دفاتر کار معمولی دانست.

۳-۴. نیاز کاربران در فضای کار اشتراکی

میزان برآورده‌شدن نیازها در افزایش سلامت روانی و بهبود عملکرد، امری مهم و ضروری است. زمانی که نیازهای اساسی روان‌شناختی انسان پاسخ داده شود، افراد انگیزه خودمختاری به دست می‌آورند و بر خلاف بی‌انگیزگی یا کنترل‌شدن، با احساس اراده، تمایل و انتخاب رفتار می‌کنند (Deci & Ryan, 2019).

2014). انگیزه خودمختاری شامل انگیزه درونی (انجام امور با لذت و علاقه) انگیزه بیرونی (انجام کاری به صورت ارادی به دلیل اهمیت و ارزش شخصی آن) است (Radman et al, 2022: 885). در تحقیقات مرتبط با فضای کار اشتراکی، نیاز به حریم خصوصی و تأمل و همچنین مشکلات مربوط به نویز و تمرکز و تأثیر آن بر کاهش عملکرد، بارها مورد تأکید قرار گرفته است (Clifton et al, 2019; Weijis-Perrée et al, 2019). کیم و دی دیر، حواس‌پرتی ناشی از سروصدا و ازدست‌دادن حریم خصوصی را به‌عنوان عامل اصلی ناراضی‌تی از محل کار در دفاتر با پلان باز شناسایی کردند (Kim & De, 2013). یانگ و همکاران به لزوم حفظ حریم خصوصی را در رابطه با موضوعات حساس و مالکیت معنوی آنها اشاره کردند. آنها بر این باورند که حریم خصوصی در مقابل شفافیت، به‌ویژه برای اعضای که در شرکت‌های بزرگ‌تر کار می‌کنند، دچار تنش می‌شود (Yang et al, 2019). کاربران در فضای کار اشتراکی (مانند فضاهای کاری مشترک، کافه‌های کاری، هاب‌های خلاقیت و مراکز کاری اشتراکی) نیازهای متنوعی دارند که برای رضایت و بهره‌وری بالا در کارشان اهمیت دارد. در زیر به برخی از نیازهای مهم کاربران در فضای کار اشتراکی اشاره شده است:

کارمندان خواهد شد. ابعاد فضایی مناسب در این عرصه شرایطی را تعریف می‌نماید که منجر به افزایش بهره‌وری، بهداشت ایمنی و رفاه عمومی می‌گردد. اما ایجاد فضای اداری با ابعاد مطلوب در محیط کار نیازمند شناخت دو محور اصلی در این زمینه یعنی شناخت محیط اداری، نیازهای روانی و محیطی و همچنین شناخت شرایط محیطی که فضای اداری در آن قرار گرفته است (فرزادپور و کیانی، ۱۳۹۸: ۸۲).

در مجموع انجام کار به صورت گروهی باعث پیشبرد جامعه‌ای هدفمند به‌دوراز کمبود کار و بیکاری، کمک‌گرفتن از ایده‌های متفاوت افراد، آشناسدن با افراد مختلف، ایجاد تعامل اجتماعی بین افراد، افزایش کارایی و اقتصادی‌بودن این نوع از دفاتر بر مزایای آن افزوده و باعث برتری آن‌ها نسبت به دفاتر کار معمولی دانست.

۳-۴. نیاز کاربران در فضای کار اشتراکی

میزان برآورده‌شدن نیازها در افزایش سلامت روانی و بهبود عملکرد، امری مهم و ضروری است. زمانی که نیازهای اساسی روان‌شناختی انسان پاسخ داده شود، افراد انگیزه خودمختاری به دست می‌آورند و بر خلاف بی‌انگیزگی یا کنترل‌شدن، با احساس اراده، تمایل و انتخاب رفتار می‌کنند (Deci & Ryan, 2019).

جدول ۲. برنامه نظریه‌های مختلف در مورد نیازهای کاربران در محیط کاری (نگارندگان)

ردیف	پژوهشگران	نیازهای کاربران							
		تعاملات اجتماعی	عضوی از جامعه بودن	فرار اجتماعی	دسترسی به محیط کار حرفه‌ای (امنیت)	کسب موقعیت حرفه‌ای بالا در فضا	فرصت‌های شبکه	مقرون‌به‌صرفه بودن	کنترل بر محیط
۱	Nikolaus Razzano (2002)								
۲	Spinuzzi (2012)								
۳	Gandini (2015)								
۴	Ross, Ressiya (2015)								
۵	Brown (2017)								
۶	Garret et al (2017)								
۷	Jakonen et al (2017)								
۸	Butcher (2018)								
۹	Clifton et al (2019)								

			van Dijk (2019)	۱۰
			Weijs Perrée et al (2019)	۱۱
			Appel-Meulenbroek et al (2020)	۱۲

در رابطه با مفهوم خلوت پژوهشگران بسیاری نظریه‌های متعددی بیان کرده‌اند که در جدول ۳ به تعدادی از آن‌ها پرداخته شده است.

جدول ۳. نظریه‌های مختلف با مفهوم خلوت (نگارندگان)

منابع	تعاریف	پژوهشگران
آلمن، ۱۳۸۲: ۲۲	چیزی غیر از گوشه‌گیری از جمع و تمایل به انزوا	اسوارتس
	کنترل محرک‌های دریافتی از دیگران، میزان اطلاعات و فاصله افراد از یکدیگر	زیمل، ۱۹۵۰
	ارزش تنها ماندن و آسودگی از فشار حضور دیگران.	چاپین، ۱۹۵۱
	این احساس فرد که دیگران باید از آنچه برای او مهم است جدا و دور باشند و در ضمن اذعان به اینکه دیگران نیز حقی از آن چیز دارند.	بیتس، ۱۹۶۴
	نتیجه تمایل فرد به پنهان نگاه داشتن تجربیات گذشته و زمان حال خود و اهدافش برای آینده. تمایل به معما بودن برای دیگران، یا حالتی که بیشتر معمول است، تمایل به کنترل نظر و باور دیگران در مورد خود.	ژورار، ۱۹۶۶
	رسیدن و آزادی انتخاب و تعیین اهداف لازم برای نظارت بر اینکه در مورد خود چه اطلاعاتی را انتقال دهیم.	ایتلسون، پروشانسکی، ریولین، ۱۹۷۰
	توانایی نظارت بر تعامل، در اختیار داشتن حق انتخاب و تمهیدات و سازوکارهای لازم برای جلوگیری از تعامل ناخواسته و دستیابی به رابطه مطلوب.	راپاپورت، ۱۹۷۲
	دوری و نزدیکی فرد به دیگران و آزادی انتخاب در مورد رابطه با دیگران.	آلمن، ۲۰۰۱
نصیری، ۱۳۸۸: ۳۸	خالی کردن خود از غیر و آزاد شدن از محیط پیرامون.	نصیری، ۱۳۸۸

نتایج حاصل از مطالعه پیشینه و مبانی نظری نشان می‌دهد، خلوت جمعی می‌تواند فرصتی را به افراد بدهد تا با یکدیگر در تعامل باشند و روابط اجتماعی خود را ارتقا دهند. خلوت جمعی، امکان مکالمه و آشنایی با دیگران را ایجاد نموده، ارتباطات اجتماعی را تقویت کرده و به ایجاد روابط عمیق‌تر و صمیمی‌تر با افراد آشنا و غریبه، کمک می‌کند. خلوت بهینه در فضای کار اشتراکی می‌تواند بهبود قابل توجهی در پاسخگویی به نیازهای کاربران ایجاد کند. این نوع خلوت به فرد کمک می‌کند که برای خود تصمیم بگیرد با چه کسانی و به چه میزان ارتباط داشته باشد، در واقع خلوت بهینه زمانی ایجاد می‌شود که خلوت فردی و خلوت جمعی اتفاق افتاده باشد. در خلوت فردی، کاربر می‌تواند بر روی وظایف و کارهای خود تمرکز کند و آرامش داشته باشد. برخی از افراد به دنبال آن هستند که یک میز کار خصوصی داشته باشند و ترجیح می‌دهند تا با سایر افراد حداقل تعامل را داشته باشند، لذا خلوت فردی می‌تواند به نیازشان پاسخ دهد (خامنه‌زاده، ۱۳۹۶).

۴-۴. مفهوم خلوت

در لغت‌نامه‌های فرهنگ جامع دهخدا، فرهنگ معین، فرهنگ آریانپور عمید، نوین و دانشنامه بریتانیکا^{۱۶} برای خلوت واژه‌های مترادف زیر ارائه شده است: خلوت به معنی تنهایی گزیدن، تنها نشستن، تنهایی، انزوا، مجموعه‌ای است از مخالفت با نفس و ریاضت‌ها از کاستن خوراک و خواب و روزه گرفتن و کم‌سخن گفتن، ترک مخالفت با مردم و مداومت در ذکر خدا و نفی خاطر و محاذئه با حق چنانچه که غیر مجال نیاید. در فرهنگ لغات لانگمن^{۱۷} خلوت با عنوان «privacy» و به معنی «امکان تنها بودن فرد و دیده و شنیده‌نشدن او توسط دیگران، آزاد بودن از توجه عموم» آمده است که با معانی زیر تعریف می‌شود: همچنین در لغت‌نامه آکسفورد^{۱۸} خلوت به معنی «حالتی که در آن دیگران فرد را ندیده و مزاحم او نمی‌شوند، دور بودن از توجه عموم» تعریف شده است.

اگر فضا خیلی باز باشد، به‌درستی کار نمی‌کند. اگر فضا خیلی تقسیم شده باشد، باز هم به‌درستی کار نمی‌کند و تعادل و انعطاف‌پذیری بین این دو درست است (Maresko, 2018).

پس می‌توان نتیجه گرفت که خلوت در فضای کار اشتراکی نقش اساسی دارد، به‌طوری‌که می‌تواند با پاسخ‌دهی به طیف متنوعی از نیازهای کاربران، باعث رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جوامع گردد. خلوت فردی باتوجه‌به تعریف سامر^{۲۰} «ناحیه‌ای است با پیوندهای نامرئی که بدن شخص را احاطه کرده‌اند تا امکان ورود عنصری مزاحم وجود نداشته باشد» بنابراین موجب ایجاد تمرکز بر مسائل کاری و پاسخ به آن‌ها می‌شود. خلوت فردی به‌عنوان قلمرو فرد معرفی می‌شود و اگر شخصی دیگری وارد این فضا شود، فرد احساس مزاحمت می‌کند و عدم مزاحمت خود را نشان می‌دهد. خلوت فردی در فضای کار اشتراکی می‌تواند علاوه بر تأمین استقلال فردی، منجر به هویت فردی شود، زیرا هویت فردی به توانایی فرد در تعیین مرزهای پیرامون خود متکی است. یکی دیگر از مزایای خلوت فردی فرصتی برای خویشتن‌نگری است که فرد از توانایی‌ها، محدودیت‌ها، ضعف‌ها، احساسات و عواطف خودآگاه می‌شود و خود را ارزیابی می‌نماید. فرد در این مرتبه از خلوت، به دنبال آسودگی از فشار حضور دیگران است. فضاها با خلوت فردی کنج‌ها و زاویه‌های دنجی را در بر می‌گیرند که به دلیل حس محصوریت و حس امنیت، زمینه‌ساز آرامش و تأمل فرد می‌گردند.

خلوت بهینه قابلیت کنترل کنش متقابل فرد با دیگران را به کاربر می‌دهد، این موضوع به فرد کمک می‌کند علاوه بر اینکه بر روابط متقابل خود با دیگران نظارت دارد، امکان گسترش تعاملات را نیز داشته باشد، در واقع در فضاها با خلوت بهینه فرد حق انتخاب و سازوکارهای لازم برای جلوگیری از تعامل ناخواسته و دستیابی به رابطه مطلوب را دارد. در این حالت فرد می‌تواند در مواقع موردنیاز هم خلوت فردی و هم جمعی را داشته باشد.

در خلوت جمعی به علت تراکم اجتماعی، نیاز فرد به «با دیگران بودن» تأمین می‌شود. خلوت جمعی افزایش تعاملات اجتماعی در فضا را در پی خواهد داشت. خلوت جمعی به کمک بارش فکری و هم‌فکری گروهی باعث به‌وجودآمدن رابطه صمیمی بین همکاران می‌شود و مشارکت گروهی را افزایش می‌دهد.

ارژمند و ۱۳۹۱	در اکثر خانه‌ها، پستو، صندوق‌خانه و خلوت‌خانه مفهوم خلوت را در بردارند که باعث تفکر و حضور می‌شود.
خان، ۱۳۹۱: ۱۳	

۴-۵. مراتب خلوت

خلوت دارای طیف‌های گسترده‌ای است در جدول ۴ به مراتب خلوت از دیدگاه پژوهشگران مختلف پرداخته شده است.

جدول ۴. مراتب خلوت از دید پژوهشگران (نگارندگان)

مراتب خلوت	شرح	منابع
ازدحام	وقتی میزان خلوت کسب شده کمتر از خلوت مطلوب است فرد گرفتار تعرض به خلوت یا ازدحام است.	آلمن، ایروین، ۱۳۸۲
انزوا	هنگامی که میزان خلوت کسب شده بیشتر از خلوت مطلوب است، شخص به بی‌حوصلگی، تنهایی و انزوا دچار می‌شود.	
انزوا	آزاد بودن از مشاهده‌شدن توسط دیگران.	هال، ادوارد، ۱۳۷۶
قرابت	معاشرت با فردی دیگر و رها بودن از محیط خارج.	
گمنامی	ناشناخته بودن در میان جمع.	
مدارا	به‌کارگرفتن موانع روان‌شناختی برای کنترل مزاحمت‌های ناشناخته.	
فاصله صمیمانه	هال، ادوارد، ۱۳۷۶	
فاصله شخصی		
فاصله اجتماعی		
فاصله محدوده عمومی		
خلوت بیش از نیاز	شامل بی‌حوصلگی، انزوا و تنهایی می‌شود.	خامنه‌زاده، حنانه، ۱۳۹۶
خلوت فردی	بیشینه خلوت موردنیاز	
خلوت جمعی	کمینه خلوت موردنیاز	
خلوت از دست‌رفته	شامل تعرض، ازدحام و تجاوز می‌شود.	
آزادی در انتخاب	فرگاس، جوزف، ۲۰۲۰	
انزوا		
آزادی در داشتن صمیمیت بدون مزاحمت		
آزادی برای بی‌نام ماندن		

۴-۶. نقش خلوت در فضای کار اشتراکی

ایجاد تعادل در فضای کار اشتراکی و تأمین متراژ بهینه از هر کدام از فضاهای عمومی و خصوصی، برای جذب و حفظ اعضا بسیار مهم است. گلد دیسک^{۱۹} جهت سنجش میزان موفقیت فضا، آزمایشی طراحی نموده است که نتایج آن نشان می‌دهد:

اشتراکی را به لحاظ برخورداری از خلوت در دو طیف «خلوت فردی» و «خلوت جمعی» تقسیم‌بندی نمود (جدول ۵). توجه به این‌که خلوت تأثیر بسزایی در فضاهای کار اشتراکی دارد، باید به ویژگی‌های مراتب خلوت پرداخت. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های خلوت جمعی در فضای کار اشتراکی توجه به ذات اجتماعی انسان‌ها است. بر اساس این ویژگی انسان حتی در کسب‌وکار خود به‌صورت گروهی عمل می‌کند و نیازمند فضایی است که بتواند در آن به این هدف برسد. گروهی کارکردن در تجارت باعث تقویت نقاط ضعف و قوت تیم، ظهور ایده‌های نو و تقسیم وظایف می‌شود، در مقابل خلوت فردی باعث شکوفاشدن استعداد فردی، ایجاد تمرکز بیشتر بر مسئله کاری و برنامه‌ریزی ذهنی می‌شود. در این بین خلوت بهینه که بر عدم انزوا، گوشه‌گیری و همچنین دوری از حضور در جمع (عدم تمرکز و حواس‌پرتی) تأکید دارد. خلوت بهینه بر عدم نقض خلوت فردی و گروهی دلالت دارد و سعی در بهبود خلوت فردی، جمعی و کارایی فضا دارد، در نهایت ایجاد فضاهای کار اشتراکی باعث پیشرفت آن جامعه می‌شود.

مشارکت گروهی با به‌کارگیری توانایی همه افراد گروه در جهت ارتقای شخصیت و افزایش بهبود عملکرد گروه عمل می‌کند. فضاها با خلوت جمعی به دلیل نفوذپذیری بالا با فضاهای بیشتری در ارتباط هستند و بر خلاف فضاها با خلوت فردی که کاملاً پنهان هستند در فضاها با خلوت جمعی نوعی آشکارگی نمایان است. عموماً فضاهای همکاری دو بازیگر اصلی دارند: کاربران و میزبان‌ها. کاربران کسانی هستند که از تمهیدات و همه مزایای یک فضای همکاری بهره می‌برند. کاربران نیازهایی دارند که میزبان‌ها سعی می‌کنند آنها را برآورده کنند. می‌توان گفت که کاربران به‌اصطلاح مشتری هستند و میزبان‌ها فروشنده خدمات آن‌ها هستند؛ بنابراین می‌توان دریافت گفت که موفقیت هر فضای همکاری با این معیارها رقم خواهد خورد. این معیارها مهم هستند. چرا که می‌توانند با توجه به دیدگاه بازیگران اصلی یعنی کاربران و میزبانان متفاوت باشند (Seo, 2017: 8). به‌طور کلی می‌توان فضاهای کار شامل (فضاهای کار فردی جمعی، اتاق جلسات و کنفرانس، کلاس، آتلیه و کارگاه و...) و فضاهای رفاهی شامل (لابی، کافی‌شاپ، سالن غذاخوری، آشپزخانه و اتاق استراحت) در فضای کار

جدول ۵. خلوت در فضای کار اشتراکی (نگارندگان)

طیف خلوت	مکان	ویژگی فضا	تصویر
خلوت جمعی	آتلیه	متراز مناسب، امکان گردهمایی، استفاده از مبلمان گروهی، استفاده از جداره شفاف به‌منظور عدم محصوریت فضا و استقرار در مرکزیت پلان به‌منظور دسترسی راحت کارکنان	 وی‌ورک، wework company
	اتاق جلسات	امکان برگزاری جلسات، استفاده از میز گروهی، استفاده از جداره‌های شفاف و باز شو به‌منظور تهویه مناسب	 وی‌ورک، wework company
	اتاق کنفرانس	استفاده از پروژکتور و میز یک‌سره گروهی و استفاده از جداره شفاف به‌منظور ایجاد پویایی میان کاربران	 وی‌ورک، wework company
	سالن غذاخوری	استفاده از میزهای گروهی، استفاده از تهویه مناسب، استفاده از مصالح صیقلی به‌منظور حفظ پاکیزگی	 وی‌ورک، wework company

	<p>استفاده از مبلمان‌های گروهی، استفاده از مبلمان‌های راحتی به‌منظور استراحت کاربران، استفاده از گیاه به‌منظور افزایش حس تعلق، استفاده از جداره شفاف و استفاده از مصالح مناسب</p>	<p>نشیمن</p>	<p>خلوت فردی</p>
<p>wework company، وی‌ورک</p>	<p>استفاده از میزهای دونفره و چندنفره، استقرار در میان فضاهای کار به‌منظور استفاده حداقلی کاربران و ایجاد فضایی دنج</p>	<p>کافی شاپ</p>	
	<p>استفاده از باکس‌های تک‌نفره، فضای دنج، نورپردازی مناسب، تهویه مناسب، محصوریت</p>	<p>فضاهای با پلان باز</p>	<p>خلوت فردی</p>
<p>wework company، وی‌ورک</p>	<p>استفاده از پارتیشن‌بندی تک‌نفره، شفافیت در عین محصور بودن، نورپردازی مناسب و استفاده از جداره‌های باز شو به‌منظور تهویه فضا</p>	<p>فضاهای با پلان باز</p>	
	<p>استفاده از چندمنظوره، نورپردازی مناسب فضا</p>	<p>میز کار تکی و چندکاربره</p>	<p>خلوت فردی</p>
<p>Eberhard architects, 2016</p>	<p>استفاده از پارتیشن‌بندی تک‌نفره، شفافیت در عین محصور بودن، نورپردازی مناسب و استفاده از جداره‌های باز شو به‌منظور تهویه فضا</p>	<p>میز کار تکی و چندکاربره</p>	
	<p>wework company، وی‌ورک</p>	<p>wework company، وی‌ورک</p>	<p>خلوت فردی</p>
	<p>wework company، وی‌ورک</p>	<p>wework company، وی‌ورک</p>	

۵. معرفی نمونه مورد مطالعه: فضای کار اشتراکی مترمربع

مجموعه فضای کار اشتراکی مترمربع واقع در استان خراسان رضوی، شهر مشهد در منطقه یک خیابان گویا نیش گویای ۸ قرارداد دارد. موقعیت مکانی فضای مذکور در تصویر ۱ قابل مشاهده است.

تصویر ۱. سلسله‌مراتب موقعیت مکانی مترمربع، به ترتیب از سمت چپ موقعیت کشوری، شهری و منطقه‌ای (نگارندگان) فضای کار اشتراکی مترمربع در زمینه‌های تحصیلی، کاری، دیدگاه ری اولدنبرگ^{۳۱} خانه (مکان اول)^{۳۲}، فضای کار (مکان دوم)^{۳۳} و مکان سوم^{۳۴} در واقع بستری برای تعاملات اجتماعی کاربایی، مشاوره و... به کاربران خود خدمات ارائه می‌دهد. از

جدول ۶ کانسپت‌های پروژه مترمربع (نگارندگان)

مؤلفه	شرح
عملکردی	مجموعه مترمربع پاسخی برای یک نیاز همه‌گیر است. بسیاری از افراد جهت انجام کارهای خود، نیازمند فضایی غیر از خانه (مکان اول) و محل کار (مکان دوم) هستند. از طرفی مکان سوم (کافی‌شاپ‌ها) برای انجام پروژه‌های کاری، گزینه مناسبی نیستند، چون طیف خلوت را پشتیبانی نمی‌کنند. مجموعه مترمربع سعی داشته تمامی امکانات اداری و رفاهی را برای مخاطبین به‌صورت اشتراکی فراهم سازد.
معنایی	مترمربع، با شناخت جامعه هدف و بررسی نیازهایشان، محیط کار مناسبی برای کاربران مختلف محیا ساخته و تلاش نموده تا برای مخاطب خود فضایی آرامش‌بخش ایجاد نماید.
کالبدی	نشان‌دادن مراحل مختلف اجرای پروژه معماری در فضاهای مختلف مجموعه، راهرو (مرحله شروع کارگاه)، سالن اول (مرحله سفت‌کاری، شامل خاک گچ و...)، سالن دوم (مرحله نازک‌کاری) و سالن سوم (مرحله اضافه‌کردن اکسسوری و کار نهایی).

۶. یافته‌ها

جهت شناسایی طیف خلوت فردی، بهینه و جمعی در فضای کار اشتراکی مترمربع در گام اول پژوهش، به مفهوم خلوت پرداخته، در گام بعد یک فضاهای کار اشتراکی موفق به‌عنوان نمونه موردی انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت. در گام آخر نیز طیف خلوت در نمونه مورد بررسی (فضای کار اشتراکی مترمربع) تحلیل شد. تصویر ۳ به چینش و ارتباط بین فضاها با مراتب مختلف خلوت اشاره می‌کند.

و پاتوقی برای گذران اوقات فراغت است. فضای کار اشتراکی نه مکان دوم و نه مکان سوم است و در واقع ترکیبی از این دو به حساب می‌آید؛ لذا بایستی ویژگی‌های متنوعی نظیر آرامش، پویایی، زیبایی و راحتی را داشته باشد و درعین حال در دسترس باشد. موقعیت مکانی فضای کار اشتراکی مترمربع به‌گونه‌ای در نظر گرفته شده که برای تمامی کاربران خود با امکانات حمل‌ونقل مختلف، در دسترس و نزدیک است. این بنا به مساحت ۲۴۴ مترمربع در یک طبقه احداث گردیده است (تصویر ۲). طراح و مجری این پروژه، سرکار خانم دکتر یلدا گلریز است.

تصویر ۲. پلان مترمربع (آرشیو مجموعه مترمربع)

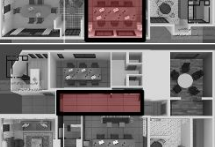
مجموعه مترمربع دارای کانسپت‌های متفاوتی است. ایده‌های عملکردی، معنایی و کالبدی از طریق مصاحبه با معمار (خانم دکتر گلریز) استخراج و در جدول ۶ ارائه شده است.

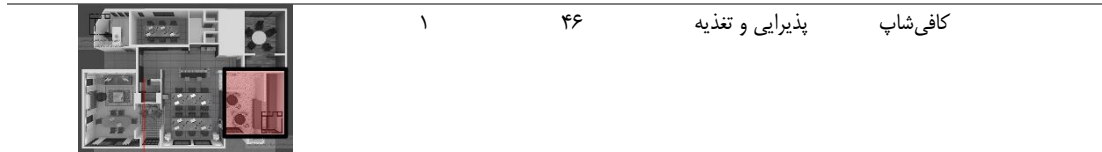

تصویر ۳. پلان مترمربع، ارتباط فضایی با مراتب مختلف خلوت (نگارندگان)

طیف خلوت در نمونه موردی (فضای کار اشتراکی) از طریق ابزار مشاهده و مصاحبه مورد بررسی قرار گرفت که نتایج در قالب جدول ۷ ارائه شده است:

جدول ۷. برنامه فیزیکی مجموعه (نگارندگان)

پلان	تعداد	متراژ (مترمربع)	کاربری	ریز فضا	خلوت
	۱	۱	کنج دنج با ظرفیت یک نفر	تک‌نفره	خلوت فردی
	۱	۲	پارتیشن‌بندی	صندلی مبله	
	۱	۱۲	فضای دنج دونفره	تابستان نشین	
	۱	۱۷	ریاست	مدیریت	
	۱	۲۶	برگزاری ورکشاپ	آتلیه	خلوت جمعی
	۱	۳۴	ارتباط جمعی	گردهمایی	
	۱	۲۲	ارتباط با عموم و تدناک	نشیمین	
	۱	۵۳	کنفرانس	سالن اصلی	
	۱	۳۱	کتابخانه، یادآور، اکسسوری	راهرو	

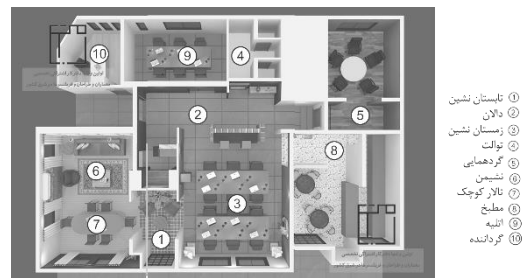
کافی‌شاپ پذیرایی و تغذیه ۴۶ ۱

در قسمت جمعی (نشیمن) از میل چستر که نماد راحتی و درعین‌حال رسمی بودن است، برای گردهمایی و گفت‌وگو استفاده شده و فضایی جهت «خلوت جمعی» ایجاد شده است و مبلمان فضا به صورت نشست‌وبرخاست چندنفره است و همچنین از پنجره‌های باز شو به منظور ایجاد تهویه مناسب و نورگیری استفاده شده است.

در بخش‌هایی از مجموعه، جهت دستیابی به «خلوت بهینه» از میزهای تک‌نفره سیار (فضای کار) و میز و صندلی‌های یک و دونفره (کافی‌شاپ) بهره برده شده است. مبلمان مورد استفاده در خلوت بهینه به گونه‌ای است که فرد علاوه بر عدم احساس تنهایی در انجام کارهای فردی خود، مزاحم دیگران نیز نمی‌شود، استفاده از کف‌سازی مناسب جهت جداسازی این فضا، به کاربر حس امنیت را القا می‌کند.

با مرور پیشینه و مبانی نظری، نقش مراتب خلوت در تأمین نیازهای کاربران فضای کار اشتراکی در جدول شماره ۲ ارائه شد. هر کدام از مراتب خلوت در نمونه مورد مطالعه نیز، پاسخگوی نیازهای جسمی و روحی کاربران است. به طور مثال: خلوت جمعی باعث بالا بردن سطح تعاملات اجتماعی شده و کاربران بر این باورند که عضو کوچکی از جامعه شده‌اند. بخش نشیمن به دلیل منعطف بودن و استفاده از مبلمان‌های چند نفره، اللقاء‌کننده خلوت جمعی است. میزهای تک نفره با تأمین خلوت فردی، مناسب افرادی است که دچار انزوای کاری هستند و جامعه‌گریزند. بخش تابستان‌نشین حد فاصل فضای نشیمن (خلوت جمعی) و کنج دنج (خلوت فردی) نیز به کاربران اجازه می‌دهد تا بر روابط اجتماعی خود کنترل داشته باشند و تصمیم بگیرند که می‌خواهند با چه کسی ارتباط برقرار کنند، یا نکنند لذا این فضا خلوت بهینه مخاطبین را تأمین می‌کند. تحلیل نتایج حاصل از پرسشنامه کاربران فضای کار اشتراکی مجموعه مترمربع در پاییز ۱۴۰۱ نشان می‌دهد هر یک از مراتب خلوت به چه میزان نیاز مخاطبین را در نمونه مورد بررسی پاسخ می‌دهد. (جدول ۸)

یافته‌ها نشان می‌دهد مجموعه فضای کار اشتراکی مترمربع، طیف وسیعی از خلوت را دربر گرفته است، این طیف شامل خلوت فردی، بهینه و جمعی است. تصویر ۴ به نحوه چیدمان فضایی، کاربری‌ها، ترکیب عرصه‌ها و فرم فضایی اشاره می‌کند.

تصویر ۴. پلان مترمربع، معرفی فضایی (نگارندگان)

بررسی فضاهای مختلف مجموعه مترمربع نشان می‌دهد: در این مجموعه مبلمان تأثیر بسزایی در جداسازی طیف‌های مختلف خلوت دارد. در بخش خلوت فردی، باهدف حفظ فاصله مناسب نسبت به دیگران و تأمین انزوای مطلوب برای ایجاد تمرکز بیشتر و پیشبرد کار، از مبلمان با ظرفیت محدود و تک‌نفره استفاده شده است. همچنین در خصوص تأمین خلوت جمعی، باتوجه به مشارکت جمعی افراد در روند کار و هم‌فکری، از مبلمان با ظرفیت چندنفره و چینش به صورت دایره‌وار استفاده شده است. در نهایت در فصل مشترک خلوت فردی و جمعی، خلوت بهینه با تأمین میزان مفیدی از انزوا و گوشه‌گیری برای متمرکز شدن بر موضوع و نیز میزان مشخصی از خلوت جمعی به منظور پیشبرد کار و حل مشکلات با نظر جمع و گروه، از انواع مبلمان با ظرفیت تک‌نفره و چندنفره در فاصله‌های مناسب استفاده شده است.

در قسمت انفرادی که از صندلی میله تو کار و چراغ سقفی به منظور روشنایی استفاده شده، «خلوت فردی» تأمین گشته است. مبلمان مورد استفاده در بخش خلوت فردی به نحوی است که تأکید بر پیشروی تک‌نفره در دستیابی به اهداف را دارد، همچنین به دلیل عمق جداری این فضا باعث ایجاد محصوریت و گوشه‌گیری کاربر می‌شود.

می‌تواند برخی محدودیت‌ها و مشکلات همچون اختلالات صوتی و نفوذ غیر به حریم شخصی را به همراه داشته باشند. در نهایت خلوت بهینه که تأمین هم‌زمان خلوت فردی و جمعی است، به کاربر قدرت کنترل بر محیط می‌دهد و افراد می‌توانند به طور آزادانه خودشان میزان تعاملات و ارتباطات خود را مدیریت کنند.

یافته‌های حاصل از مصاحبه، نشان می‌دهد مراتب خلوت در پاسخگویی به نیازهای کاربران فضای کار اشتراکی، نقش مهمی ایفا می‌کند. جدول ۸ نشان می‌دهد که خلوت جمعی نیازهای «تعاملات اجتماعی»، «عضوی از جامعه بودن»، «دسترسی به محیط کار حرفه‌ای»، «کسب موقعیت حرفه‌ای بالا در فضا» و «فرصت شبکه‌سازی» را به خوبی تأمین می‌کند و خلوت فردی نقش اساسی در تأمین نیازهای «انزوای کار»، «دسترسی به محیط کار حرفه‌ای»، «کسب موقعیت حرفه‌ای بالا در فضا» و «مقرون به صرفه بودن» را دارد.

۷. نتیجه‌گیری

فضای کار اشتراکی نسبت به فضاهای کار سنتی نقاط قوت بسیاری دارد که از آن جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود: بستری مناسب جهت حضور افراد با تفکر استارت‌آپی و خلاقانه در فضا فراهم می‌کند. این فضا با امکان برقراری تعاملات انفاقی و غیررسمی، ضمن پاسخگویی به نیاز اجتماعی کاربران، موجب رشد خلاقیت آنها نیز می‌شود. علاوه بر این برگزاری رویدادهای متنوع موجب ارتقای حس تعلق کاربران به فضای کار می‌شود. در فضای کار اشتراکی خدمات و امکاناتی به صورت مشترک در اختیار افراد قرار می‌گیرد که در فضای کار سنتی وجود نداشته است. باتوجه به بیش‌تر بودن تعداد افراد مستقر در فضای کار اشتراکی نسبت به یک فضای اداری شخصی، هزینه پرداختی کاهش چشمگیری دارد و مقرون به صرفه به شمار می‌رود. از آنجایی که امکان اجاره‌میز در فضاهای کار اشتراکی به صورت روزانه و ماهیانه نیز فراهم شده، لذا میزان ریسک در پرداخت هزینه کاهش می‌یابد. مجاورت فیزیکی بین افراد مختلف با توانایی‌ها و استعدادهای متنوع می‌تواند موجب افزایش امکان همکاری و کار تیمی، یادگیری غیررسمی و رشد فردی کاربران شود.

جدول ۸. نقش خلوت در پاسخگویی به نیاز کاربران فضای کار اشتراکی مترمربع (نگارندگان)

نیازها	خلوت فردی	خلوت جمعی	توضیحات
تعاملات اجتماعی	۱,۶	۴,۷	در مجموعه مترمربع فضاهایی مانند کافی‌شاپ، نشیمن، آتلیه با میلمان و نورپردازی مناسب جمعی باعث ایجاد خلوت جمعی شده و نیاز تعاملات اجتماعی کاربران را پاسخ می‌دهد.
عضوی از جامعه بودن	۲,۱	۴,۶	نیاز به عضوی از جامعه بودن و کار کردن در کنار یکدیگر در بخش استفاده از میز چندنفره کاملاً مشهود است و برطرف‌کننده این نیاز است.
انزوای کاری (فرار اجتماعی)	۳,۷	۱,۷	در بخش‌های تک‌نفره به دلیل استفاده از میلمان‌های تک‌نفره نیاز افرادی که دچار فرار اجتماعی هستند را بر طرف می‌کند و القاکننده خلوت فردی است.
دسترسی به محیط کار حرفه‌ای	۳,۵	۳,۷	در مجموعه مترمربع هر سه طیف خلوت باعث ایجاد دسترسی به محیط کار حرفه‌ای به کاربران می‌شود.
کسب موقعیت حرفه‌ای بالا در فضا	۳,۸	۳,۶	به دلیل اینکه هر سه طیف خلوت در مجموعه مترمربع به‌درستی ایجاد شده است، کاربران می‌توانند به کسب موقعیت حرفه‌ای شوند.
فرصت‌های شبکه	۲,۱	۳,۸	در بخش تابستان‌نشین که دارای دو صندلی است فرد تصمیم می‌گیرد که با چه کسی بنشیند و معاشرت کند. در واقع به خود حق انتخاب می‌دهد و این نوعی از خلوت بهینه است.
مقرون به صرفه بودن	۳,۵	۳	در واقع فضای کار اشتراکی مقرون به صرفه‌تر از محیط کاری شخصی است.
کنترل بر محیط	۲,۹	۳,۳	زمانی که افراد در محیط اشتراکی فعالیت می‌کنند، توجه به جنبه‌های مانند: نور، دما و... اهمیت به سزایی دارد.

خلوت فردی به معنای فضایی است که به کاربران اجازه می‌دهد از حوادث و مزاحمت‌های خارجی محافظت شوند و بر روی وظایف و فعالیت‌های خود تمرکز کنند. این فضا به کارمندان امکان می‌دهد برای مدتی از ارتباط با محیط پیرامونی خود دور شوند و به‌تنهایی به کار خود بپردازند. خلوت جمعی، کاربران را به تعامل و همکاری با یکدیگر ترغیب می‌کند، درعین حال

میز برای کاربر طوری طراحی شود که فرد به اطراف خود احاطه داشته باشد و درعین‌حال کاربران دیگر به فضای وی مشرف نباشند.

هندسه و ابعاد فضا؛ جهت تقویت آرامش پیشنهاد می‌شود به‌جای ایجاد فضاها با زوایای تند و گوشه‌های تیز، از خطوط نرم و زوایای راست‌گوشه استفاده نمود. بهتر است ابعاد فضای خلوت متناسب با سرانه یک فرد در نظر گرفته شود. کوچک بودن بیش از حد راحتی و آزادی فرد را سلب می‌کند و بزرگی بیش از حد به وی حس انزوا را القا می‌کند.

میلان راحت: انتخاب مبلمانی با نرمی و راحتی بالا، به کاربر اجازه می‌دهد تا به مدت طولانی در فضا مشغول به کار باشد.

رنگ‌های آرام: استفاده از رنگ‌های آرام و طبیعی در معماری داخلی، مانند آبی، سبز، خاکستری و بژ، باعث آرامش و ارتباط کاربر با طبیعت می‌شوند.

تزئینات ساده: تزئینات ساده و استفاده از مواد طبیعی مانند چوب و سنگ می‌توانند حس خلوت را تقویت کنند. کاهش از تزئینات اضافی می‌تواند فضا را آرام و خلوت نگه دارد.

نورپردازی مناسب: چراغ‌های طبیعی و نورهای پراکنده به کاربر احساس آرامش و فضای دلنشینی برای وی فراهم می‌سازد.

عناصر طبیعی: افزودن عناصر طبیعی مانند گل و گیاهان زنده به فضا می‌تواند حس خلوت و ارتباط با طبیعت را تقویت کند.

دید و منظر: دید به فضای طبیعت از طریق پنجره‌ها دید و ارتباط با محیط خارجی را برطرف می‌کند و منظرهای طبیعی مانند: درختان، گیاهان و آب موجب حس آرامش می‌شود.

صدا و موزیک: موسیقی آرام و صداهای طبیعی مانند جریان آب می‌توانند حس خلوت و آرامش را برای کاربران به ارمغان بیاورند.

به‌طورکلی، برای ایجاد حس خلوت در فضای داخلی، باید به‌سادگی، راحتی، و عناصر طبیعی توجه کرد و از تزئینات و نورپردازی مناسب استفاده کرد. این عوامل به کاربر کمک می‌کنند تا یک فضای آرام و خلوت ایجاد کنید که برای استراحت و آرامش مناسب باشد.

فضاهای کار با خلوت بهینه (تأمین هم‌زمان خلوت فردی و جمعی)، نقش مهمی در جهت پیشبرد اهداف کاری (گروهی و انفرادی) ایفا می‌کنند، لذا در مجموعه مترمربع جهت دستیابی

از محدود نقاط ضعف فضای کار اشتراکی می‌توان به حواس‌پرتی و عدم تمرکز کاربران اشاره نمود؛ بنابراین این فضا جهت ارتقای بازده سطح کاری مخاطبین، نیازمند تأمین طیف خلوت فردی و جمعی و در نتیجه خلوت بهینه است.

هرکدام از مراتب خلوت، بخشی از نیازهای روحی، جسمی و اجتماعی کاربران را در فضای کار اشتراکی تأمین می‌کنند، لذا باتوجه‌به تفاوت‌های فردی و تغییر شرایط ذهنی و جسمی کاربران در طول زمان، وجود هر کدام از مراتب خلوت در فضاهای کاری الزامی است. خلوت فردی به فرد استقلال فردی و هویت فردی می‌دهد و منجر به خویشتن‌نگری می‌گردد.

علاوه بر این فرد می‌تواند در کنجی دنج استراحت نماید، تجدید قوا داشته باشد و لحظاتی آرام را تجربه نماید. در این میان خلوت بهینه که پس از رخداد هم‌زمان خلوت فردی و جمعی حاصل می‌گردد، به کاربر امکان‌گزینه‌ش و انتخاب تعامل با فرد یا افراد دیگر را می‌دهد، در نتیجه فرد بر کمیت و کیفیت روابط خویش نظارت دارد. فضاها با خلوت جمعی به دلیل نفوذپذیری بالا با

فضاهای بیشتری در ارتباط هستند، لذا افراد و گروه‌های بیشتری امکان حضور و تعامل را دارند. ارتباطات جمعی در پروژه‌های تیمی مزایای زیادی از جمله ارتقای خلاقیت و افزایش کیفیت را دارد.

مجموعه مترمربع، با ترکیبی از پلان باز (نشیمن، سالن اصلی و تابستان‌نشین) و پلان بسته (آتلیه و اتاق‌گردهمایی) طراحی شده است و مراتب خلوت شامل خلوت فردی، جمعی و در نهایت خلوت بهینه را پوشش می‌دهد. در مجموعه مترمربع، فضاهای جمعی به لحاظ کمی، بیشترین مساحت فضا را به خود اختصاص داده و به لحاظ کیفی کیفیت مناسبی از خلوت جمعی را در جهت پاسخگویی به نیاز عضوی از جامع بودن و ارتقای تعاملات اجتماعی برای کاربران ایجاد نموده است. اما فضاهای فردی به

لحاظ کمی پاسخگوی کاربران نیست و به لحاظ کیفی نیز تمرکز کافی برای مخاطبین فراهم نمی‌کند، درعین‌حال این امکان را به کاربر می‌دهد که بتوانند به‌تنهایی و به‌دوراز ازدحام به امور خود بپردازند. در نهایت به‌منظور افزایش خلوت فردی در فضای

کاری مترمربع می‌توان از راهکارهایی به شرح زیر بهره برد:

محل استقرار: مکان فضاها با خلوت فردی بهتر است در کنج‌های آرام و دنج با رفت‌وآمد کمتر پیش‌بینی شود. موقعیت

به خلوت بهینه، پیشنهاد می‌شود خلوت فردی از نظر کمی و کیفی بهبود یابد.

پی‌نوشت

۱. هر گاه، دو دیدگاه فلسفی در تضاد با همدیگر باشند، مباحثه و مناظره	۱۳. Brad Newberg
۲. Freelancer	۱۴. wework
۳. Startup	۱۵. Han
۴. A Westin	۱۶. Encyclopaedia Britannica
۵. Amos Rapoport	۱۷. Longman
۶. Chermayeff & et all	۱۸. Oxford advanced learners dictionary
۷. Kim J, De Dear R	۱۹. Goldilocks
۸. Clifton et al, 2019	۲۰. Robert Sommer
۹. Radman	۲۱. Ray Oldenburg
۱۰. C-base	۲۲. First Place
۱۱. Bernie Dickoven	۲۳. Second Place
۱۲. Francisco	۲۴. Third Place

نویسندگان هیچ‌گونه تعارض منافی برای اعلام ندارند

تعارض منافع

منابع

- احمدی، مهدی صادق، اولیا، شعری، (۱۳۹۸)، معماری برای استارت‌آپ‌ها؛ جستجوی ویژگی‌های معماری فضای کار خلاقانه.
- ارژمند، محمود. خانی، سمیه، (۱۳۹۱)، نقش خلوت در معماری خانه ایرانی، فصلنامه شهر ایرانی اسلامی، دوره ۲، شماره ۷.
- آلمن، ایروین، (۱۳۸۲)، محیط و رفتار اجتماعی: خلوت، فضای شخصی، قلمرو و ازدحام. ترجمه علی نمازیان. انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- برهانی‌فر، سحر، مظهری، محمدابراهیم، تقوایی، ویدا، وثیق، بهزاد، اشرف‌زاده، رضا، (۱۴۰۰). بررسی مولفه‌های تأثیرگذار بر اجتماع‌پذیری مجتمع‌های مسکونی با رویکرد حفظ خلوت (نمونه مورد مطالعه: مجتمع مسکونی ششصد دستگاه مشهد). مطالعات شهری، دوره ۱۰، شماره ۳۸.
- چرمایف، سرج، الکساندر، کریستوفر، (۱۳۷۶)، عرصه‌های زندگی جمعی و زندگی خصوصی: به‌جانب یک معماری انسانی، ت: منوچهر مزینی، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.
- خامنه‌زاده، حانه، (۱۳۹۶)، مفهوم خلوت و چگونگی تحقق آن بر زیست - جهان خانه ایرانی مطالعه تطبیقی آن در خانه ایرانی ماقبل مدرن و خانه مدرن ایرانی، مجله باغ نظر، سال چهاردهم، شماره ۴۹.
- عینی‌فر، علیرضا، (۱۳۷۹)، عوامل انسانی - محیطی مؤثر در طراحی مجموعه‌های مسکونی. مجله هنرهای زیبا، دوره ۸.
- فرزادپور، آزاده، کیانی، مصطفی، (۱۳۹۸)، مقایسه برخی مؤلفه‌های محیطی مؤثر بر ابعاد استاندارد در فضاهای اداری مقایسه استاندارد کشور ایران با چند نمونه از کشورهای توسعه‌یافته، نامه معماری و شهرسازی، دوره ۱۲، شماره ۲۴، صفحه: ۸۱-۹۳
- فرگاس، جوزف، (۱۳۹۹)، روان‌شناسی تعامل اجتماعی (رفتار میان‌فردی)، مترجمان، مهرداد، فیروز بخت. بیگی، خشایار، انتشارات اوجد، چاپ ۸.
- گلریز، یلدا، (۱۴۰۰)، مصاحبه منتشر نشده در ارتباط با مجموعه مترمربع.

- لنگ، جان، (۱۳۹۴)، آفرینش نظریه معماری نقش علوم رفتاری در طراحی محیط. ت: علیرضا عینی فر، انتشارات دانشگاه تهران.
- مارکوس، کلر کوپر، (۱۳۸۲)، خانه: نماد خویشتن، ت: احد علیقلیان، فصلنامه خیال، شماره ۵، صفحه ۸۴-۱۱۹.
- مجتبی‌وی، سیده مریم، اسدی، کیمیا، (۱۴۰۰). مقایسه تطبیقی خلوت فردی تا جمعی در مسکن سنتی و معاصر، فردوس هنر، شماره ۵.
- مرادی نسب، حسین، (۱۳۹۹)، تبیین جایگاه محرمیت در نسبت با قلمرو و خلوت در مسکن سنتی ایران بر پایه آموزه های اسلامی، فصلنامه مسکن و محیط روستا، شماره ۱۷۲.
- مویدی، محمد، علی‌نژاد، منوچهر، نوایی، حسین، (۱۳۹۲)، بررسی نقش مؤلفه‌های منظر شهری در ارتقای سطح احساس امنیت در فضاهای عمومی شهری (نمونه مورد مطالعه، محله اوین تهران)، نشریه مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۳۵.
- نصیری، نگار، (۱۳۸۸)، مطالعه تطبیقی مفهوم خلوت در خانه درونگرایی ایرانی و خانه برونگرایی غربی، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۳.
- هورن بای، آلبرت سیدنی، (۱۳۸۴)، لغت‌نامه آکسفورد، مترجم: کیومرث پارسای، انتشارات بیگی.
- Ahmadi, M., Olia, SH. (2020). Architecture for startups; Searching for creative workspace architectural features. 3rd national conference on modern academic researches in art-Architecture- Civil.
- Altman, A. (2003). Environment and social behavior: solitude, personal space, territory and crowding. T: Ali Namaziyan. Shahid Beheshti University Tehran.
- Appel-Meulenbroek R, Weijs-Perrée M, Orel M, Gauger F, Pfnür A (2020) User preferences for coworking spaces; a comparison between the Netherlands, Germany and the Czech Republic. RMS.
- Arzhmand, M., Khani, S. (2012). The role of solitude in Iranian house architecture. Iranian city Islamic Quarterly. No7, V2.
- Borhanifar, S., Mazhari, M., Taghvaei, V., Vasiq, B., & Ashrafzadeh. (2021). Sociability affecting Components the Investigating preserving-privacy using Complexes Residential in approach, (Case Study: Sheshsad dastgah Residential Complex in Mashhad). Journal of Motaleat Shahri 10 (38).
- Brown J (2017) Curating the “Third Place”? Coworking and the mediation of creativity. Geoforum 82:112–126.
- Butcher T (2018) Learning everyday entrepreneurial practices through coworking. Manage Learn 493:327–345.
- Cheah, S., & Ho, Y. P. (2019). Coworking and sustainable business model innovation in young firms. Sustainability, 11(10), 2959.
- Chermayeff, S, Tzonis, A., & Chermayeff, I. (1971). Shape of community: realization of human potential. Penguin.
- Chermayeff, S. (1971). Shape of community: realization of human potential. Tehran University Publications.
- Coworking Resources & Coworker (2020) Number of coworking spaces worldwide from 2018 to 2020 with a forecast to 2024
- Deci EL, Ryan RM (2000) The “what” and “why” of goal pursuits. Human needs and the self-determination of behavior. Psychological Inquiry 11.4:227–268.

- Deskmag (2019) 2019 Coworking Forecast. (Tech. Rep.)
- Fargas, J. (2019). Psychology of social interaction (Interpersonal Behavior). T: Mehrdad Firozbakht & Khashyar Beigi. Abjad Publications.
- Farzadpour, Azadeh, Kayani, Mustafa (2018), Comparison of some environmental components affecting the standard dimensions in office spaces, comparison of Iran's standard with some examples from developed countries, Architecture and Urbanism Letter, No. 24, pp. 81-94.
- Gandini A (2015) The rise of coworking spaces: A literature review. Ephemera 151:193–205
- Garrett LE, Spreitzer GM, Bacevice PA (2017) Co-constructing a Sense of Community at Work:
- Golriz, Yalda (1400), unpublished interview regarding the collection of square meters.
- Griffin A, Hauser JR (1993) The voice of the customer. Mark Sci 121:1–27.
- Hall, Edward T. (1959). the silent language, Doubleday and Com, New York.
- Hornby, A, S. (2005). Oxford advanced learner's dictionary of current English. T: Kiyomarth Parsai. Beigi Publications.
- <https://metremoraba.com>
- Jakonen M, Kivinen N, Salovaara P, Hirkman P (2017) Towards an Economy of Encounters? A critical study of affectual assemblages in coworking. Scand J Manag 334:235–242.
- Khamenezadeh, H. (2017). The concept of solitude and how to realize it on the life-world of the Iranian house, its comparative study in the pre-modern Iranian house and the modern Iranian house. Journal of Bagh-e Nazar, No49, V14.
- Kim J, De Dear R (2013) Workspace satisfaction: The privacy-communication trade-off in open-plan offices. J Environ Psychol 36:18–26.
- Lang, J. (2013). Creating architectural theory: the role of the behavioral sciences in environmental design. Tehran University Press.
- Maresko, E. (2018), “Designing interaction: 5 elements of coworking space design that change the way we work”, available at: www.25ncoworking.com/coworking-space-design/ (accessed 19 April 2018).
- Markus, C. (2012). House: Symbol of Self. T: Ahad Aliqlian. Khayal Quarterly, No5.
- Mojtabavi, M., Asadi, K. (2022). A Comparative Comparison of Individual to Collective Privacy in Traditional and Contemporary Housing. Ferdows-honor-Journal of Arts Ferdows Institute of higher Education. No5.
- Moradinasab, H. The Importance of Mahramiat in the Traditional Houses of Iran based on the Islamic Teachings regarding Territory and Privacy. Journal of Housing and Rural Enviroment. No172, V39.
- Movaydi, M., Alinejad, M., & Navaei, H. (2012). Investigating the role of urban landscape components in improving the level of feeling of security in urban public spaces, (Study sample, Evin neighborhood of Tehran). Journal of Social Security Studies. No35, V4.
- Nasiri, N. (2009). A comparative study of the concept of solitude in the Iranian introverted house and the western extroverted house. Honar-Ye-Ziba, Memari-Va-Shahrsazi. No3, V1.

- Rådman, E., Johansson, E., Bosch-Sijtsema, P., & Raharjo, H. (2023). In search of member needs in coworking spaces. *Review of Managerial Science*, 17(3), 881-907.
- Rapoport, A. (1972). Some perspectives on human use and organization of space. Paper presented at Australian association of social anthropologists, Melbourne, Australia.
- Rapoport, A. (1990). *The meaning of the built environment: A nonverbal communication approach*. University of Arizona Press.
- Relations Record 151:42-57. Sommer, Rober. (1974). *Tight spaces: hard architecture and how to humanize it*, United States of America, Englewood Cliffs : N.J. : Prentice-Hall, 1974
- Ross P, Ressia S (2015) Neither office nor home: Coworking as an emerging workplace choice. *Employ Relations Record* 151:42-57.
- Seo, Jongseok, Lysiankova, Lidziya, Ock, Young-Seok, Chun, Dongphil (2017), *Priorities of Coworking Space Operation Based on Comparison of the Hosts and Users' Perspectives, Sustainability*
- Spinuzzi C (2012) Working Alone Together: Coworking as Emergent Collaborative Activity. *J Bus Tech Communication* 264:399-441.
- The Emergence of Community in Coworking Spaces. *Organ Stud* 386:821-842.
- Uda, T. (2013). *What is coworking? A theoretical study on the concept of coworking. A Theoretical Study on the Concept of Coworking*
- Van den Broeck A, Vansteenkiste M, De Witte H, Soenens B, Lens W (2010) Capturing autonomy, competence, and relatedness at work: Construction and initial validation of the Work-related Basic Need Satisfaction scale. *J Occup organizational Psychol* 83(4):981-1002
- Waters-Lynch, J.M., Potts, J., Butcher, T., Dodson, J. and Hurley, J. (2016), "Coworking: atransdisciplinary overview", available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2712217.
- Weijs-Perrée M, van de Koevering J, Appel-Meulenbroek R, Arentze T (2019) Analysing user preferences for co-working space characteristics. *Building Res Inform* 475:534-548
- Westin, A. F. (1968). *Privacy and freedom*. Washington and Lee Law Review, 25(1), 166.
- Yang, E., Bisson, C., & Sanborn, B. E. (2019). Coworking space as a third-fourth place: changing models of a hybrid space in corporate real estate. *Journal of Corporate Real Estat*

Examining the spectrum of privacy and its place in responding to the user's needs in the co-working space. Case example: Metre Morabba Co-working space of mashhad

Seyedeh Maryam Mojtabavi^{*}, Yeganeh Poustchiniyan[†], Mahla Rahmatian Tusi[‡]

(Receive Date: 07 April 2023 Revise Date: 13 November 2023 Accept Date: 30 November 2023)

Research Article

Extended Abstract

Introduction: Since the beginning of the 20th century, with the start of start ups, there have been changes in the shape of coworking spaces that are suitable for the needs of today's societies. In addition to providing a suitable platform for the presence of people with start up and creative thinking, the coworking space creates the possibility of random interactions and the growth of creativity by responding to the social needs of users. Physical proximity between people with different abilities and talents increases the possibility of cooperation, teamwork, informal learning and individual growth. Among the few weaknesses of the coworking space, we can mention the distraction and lack of concentration of the users; Therefore, the purpose of this research is to know the level of solitude in the coworking space and to analyze its role in meeting the needs of users and to examine it in a case study (Metre Morabba Co-working space of Mashhad).

Methodology: In the first step, the information was collected using the library-document method, and authentic written researches were used to compile the theoretical foundations and background of the research. In the second step, data collection has been done by the field method (presence in a case sample and using the tools of observation and interview and questionnaire). Through the observation tool, the authors picked up the characteristics of the environment and the behavior of the employees, and through an interview with the architect and manager of the Metre Morabba complex (Dr. Yalda Golriz), they got to know the concepts and the construction process of the project, and also by presenting a questionnaire to 11 users present in In the fall of 1401, the metre moraba collection investigated the role of solitude in responding to the needs of users. In the third step, through inferential studies, the levels of individual and group solitude have been analyzed in the examined sample (Metre Morabba coworking space).

Results: The findings show that solitude plays an important role as an important factor in meeting the needs of users in a coworking space. Considering the existential role of solitude in creating concentration, creativity, flourishing of ideas, improving the work efficiency of the audience, it is necessary to provide individual and collective solitude in the shared work space. Examining the spectrum of solitude in the Metre Morabba. group shows that the collective spaces have quantitatively occupied the largest area of the space and qualitatively created collective solitude for the users. However, individual spaces are not quantitatively responsive

¹ Assistant Professor, Department of Architecture, Ferdows Higher Education Institute, Mashhad, Iran (Corresponding author).
m.mojtabavi@ferdowsmashhad.ac.ir

² Master student of Interior Architecture, Ferdows Institute of Higher Education, Mashhad, Iran.

³ Department of Architecture, Technical and Vocational University (TVU), Tehran, Iran.

to users, and qualitatively, they do not provide enough concentration, peace, and privacy for the audience; Therefore, in order to provide optimal solitude (individual and collective solitude), solutions have been presented in order to improve solitude.

Conclusion: To create a sense of solitude in the interior, one should pay attention to simplicity, comfort, and natural elements and use appropriate decorations and lighting. These factors help the user to create a quiet and secluded space that is suitable for rest and relaxation.

Work spaces with optimal privacy (simultaneous provision of individual and collective privacy) play an important role in advancing work goals (group and individual), therefore, in order to achieve optimal privacy, it is suggested to improve individual privacy quantitatively and qualitatively in the set of Metre Morabba Co-working space.

Conflict of interest: None declared.

Keywords: Co-working space, user needs, individual privacy, collective privacy, optimal privacy, Metre Morabba Co-working space